

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący)

SSN Maria Grzelka

SSN Henryk Pietrkowski (sprawozdawca)

Protokolant Iwona Budzik

w sprawie z powództwa M.S. i W.W. wspólników spółki cywilnej "D."
przeciwko P.D.
o zwolnienie spod egzekucji,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 grudnia 2007 r.,
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Okręgowy w Ł.
postanowieniem z dnia 1 czerwca 2007 r., sygn. akt [...],:

"Od jakiego zdarzenia należy liczyć początek biegu terminu określonego przepisem art. 841 § 3 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) w sytuacji, gdy osoba trzecia w rozumieniu przepisu art. 841 § 1 k.p.c. dowiedziała się o naruszeniu jej prawa przed dniem wejścia w życie wskazanej wyżej ustawy?"

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Przedstawione przez Sąd Okręgowy w Ł. do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienie prawne powstało w sprawie, w której M.S. i W.W., wspólnicy spółki cywilnej „D.” wytoczyli w dniu 23 maja 2005 r. przeciwko P.D. - wierzycielowi W.W. powództwo o zwolnienie zajętych w toku egzekucji sądowej przedmiotów stanowiących majątek spółki. Z dokonanych ustaleń wynika, że powodowie o naruszeniu ich prawa wskutek dokonanego zajęcia ruchomości dowiedzieli się w dniu 28 października 2004 r., a zatem przed dniem 5 lipca 2005 r., w którym wszedł w życie art. 841 § 3 k.p.c., zgodnie z którym powództwo o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji można wieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa (ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. nr 172, poz. 1804, dalej jako: „ustawa z dnia 2 lipca 2004 r.” lub „ustawa nowelizująca”).

Sąd Okręgowy Ł., rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Ł., oddalającego powództwo jako dotknięte prekluzją przewidzianą w art. 841 § 3 k.p.c., powziął wątpliwość przedstawioną w postanowieniu z dnia 1 czerwca 2007 r. wydanym na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. W jego uzasadnieniu wskazano jedynie, że brak jest w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. przepisów intertemporalnych, natomiast przyjęte przez Sąd Rejonowy stanowisko, według którego bieg terminu miesięcznego, przewidzianego w art. 841 § 1 k.p.c. - w sytuacji gdy osoba trzecia dowiedziała się o naruszeniu jej prawa przed wejściem w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r., a powództwo wytoczyła po tej chwili - rozpoczyna się z dniem wejścia w życie tego przepisu, nie wynika ani z tego przepisu ani przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości przedstawiane jest Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia. Na tle takiego unormowania powstaje kwestia co oznacza w omawianym przepisie termin „rozstrzygnięcie” oraz czy sąd drugiej instancji może przedstawić Sądowi

Najwyższemu zagadnienie (pytanie) prawne o jakiegokolwiek konstrukcji logicznej, czy też jest w tym zakresie ograniczony.

W literaturze prawniczej oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest trafny pogląd, według którego art. 390 § 1 k.p.c. przewiduje i dopuszcza stawianie wyłącznie zagadnień (pytań) prawnych „do rozstrzygnięcia”, nie zaś „do uzupełnienia”, których konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (por. orzeczenie SN z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). W postanowieniu z dnia 10 lutego 2006 r. (III CZP 1/06, niepubl.) Sąd Najwyższy podkreślił, że podstawowym warunkiem zwrócenia się do Sądu Najwyższego w trybie art. 390 k.p.c. jest to, aby sąd, który przedstawia określone zagadnienie prawne wyraźnie wskazał, że istnieją argumenty przemawiające za jednym z możliwych rozwiązań. W postanowieniu z dnia 25 stycznia 2007 r. (III CZP 100/06, niepubl.) Sąd Najwyższy wskazał, że uzasadnienie postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego powinno zawierać możliwe rozwiązania danego zagadnienia, które w ocenie sądu rozpatrującego środek odwoławczy mogą wchodzić w rachubę oraz przedstawienie argumentów w stosunku do każdego z nich, nie jest natomiast wystarczające ograniczenie się do zaprezentowania stanowiska sądu pierwszej instancji. Tę trafną uwagę uzupełnić można stwierdzeniem, że nie jest wystarczające zgłoszenie przez sąd odwoławczy tylko zastrzeżeń do poglądu wyrażonego przez sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy - przytaczając stanowisko Sądu Rejonowego, który uznał, że w sytuacji zaistniałej w rozpoznawanej sprawie bieg terminu miesięcznego rozpoczyna się z dniem wejścia w życie art. 841 § 3 k.p.c. - ograniczył się do krytyki tego poglądu, stwierdzając, że „ani sam przepis art. 841 § 3 k.p.c., ani ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. w taki sposób nie stanowi”. Konstrukcja przedstawionego zagadnienia sprowadza się do pytania „do uzupełnienia”.

Za odmową podjęcia uchwały przemawiała, oprócz wskazanych przyczyn, także okoliczność, że istota zagadnienia jest inna od przedstawionego i wyjaśniona została w uchwale z dnia 17 lipca 2007 r. (III CZP 57/07, dotychczas nie publikowana), w której Sąd Najwyższy na przedstawione mu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: „czy termin określony w przepisie art. 841 § 3 k.p.c. stosuje

się do postępowań egzekucyjnych wszczętych przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 172, poz. 1804), tj. przed dniem 5 lutego 2005 r.?” udzielił odpowiedzi: „Termin określony w art. 841 § 3 k.p.c. ma zastosowanie do powództw uregulowanych w art. 841 § 1 k.p.c. także wówczas, gdy zajęcie przedmiotu należącego do osoby trzeciej nastąpiło w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym przed wejściem w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804). W takiej sytuacji termin biegnie od dnia wejścia w życie wymienionej ustawy”.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podniósł, że w obrębie przedstawionego zagadnienia prawnego podstawowym problemem jest charakter prawny terminu wprowadzonego do art. 841 k.p.c. ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. Przyjmując, że jest to termin prawa materialnego Sąd Najwyższy wskazał, że nie może znaleźć do niego zastosowania norma prawa międzyczasowego wynikająca z art. 7 ustawy nowelizującej. Przepis ten dotyczy bowiem toku postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego. Termin prawa materialnego odnoszący się do powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji nie może być uważany za element toku postępowania egzekucyjnego. Postępowania wszczętego takim powództwem nie można utożsamiać z postępowaniem egzekucyjnym, czy też kwalifikować jako czynność postępowania egzekucyjnego. Dodatkowo należy także zauważyć, że z art. 7 ustawy nowelizującej nie można wywieść normy prawa intertemporalnego o charakterze uniwersalnym, obejmującej wszystkie przepisy tej ustawy.

Analiza szczegółowo wskazanych w uzasadnieniu wspomnianej uchwały przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.), dostarczyła podstaw do uznania, że dowiedzenie się przez osobę trzecią o naruszeniu jej praw na skutek zajęcia przed dniem 5 lutego 2005 r. nie eliminuje możliwości objęcia przysługującego jej żądania o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji terminem zawitym wprowadzonym art. 841 § 3 k.p.c. Jednak, aby uniknąć sytuacji (oczywiście niesprawiedliwych), kiedy termin upłynie wcześniej niż dla innych uprawnionych

(w skrajnych przypadkach dzień po wejściu w życie nowej ustawy, czy wręcz przed jej wejściem w życie), jego bieg rozpoczyna się z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. Oczywiście art. 841 § 3 k.p.c. znajdzie zastosowanie w sytuacjach, gdy osoba trzecia dowiedziała się o naruszeniu jej praw już po wejściu w życie ustawy nowelizującej, a bieg terminu określonego w art. 841 § 3 k.p.c. rozpocznie się w dniu powzięcia takiej wiadomości.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia (art. 390 § 1 k.p.c. w zw. z art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.).